

Comunitat Autònoma / Departament / Estat	ILLES BALEARS
Municipi	PALMA
Edifici	Catedral de Mallorca
Direcció	
Localització	Sala de campanes
Nom	Na Mitja (5)
Mesures (cm)	Diàmetre (en cm) 100 Vora 1 Altura del bronze 90 Pes aproximat (en quilos)579 kg
Fonedor	
Any fosa	1312
Descripció	M. BERNAT, E. GONZÁLEZ i J. SERRA no citen aquesta campana més que en una relació genèrica, sense descriure les seues característiques. No obstant això, el text, escrit en dues línies, és quasi impossible de documentar, per la brutícia que cobreix la campana. Les úniques paraules que pareixen identificar-se són " ... METE SCM" que correspondria al conegut text "MENTEM SANCTAM SPONTANEAM HONOREM DEO ET PATRIA LIBERATIONEM". L'expressió es troba en les campanes més antigues utilitzant-se des del segle XIII fins a principis del XVI, i té un significat fosc. Podria traduir-se com DE MANERA PIADOSA, I VOLUNTÀRIAMENT, SONE EN HONOR DE DÉU I PER A ALLIBERAR LA MEVA PÀTRIA. Es diu que durant l'enterrament de Santa Àgata, va aparèixer un jove desconegut, vestit amb robes de seda, que va deixar junt amb la tomba una placa de marbre amb aquesta inscripció, que es mostra junt amb el bust de la santa, en la catedral de Catània. Segons conten el volcà Etna va fer erupció un any després de la mort de la Santa en el 250 i els pobladors de Catània van demanar la seua intervenció aconseguint detenir la lava a les portes de la ciutat. Des de llavors és patrona de Catània i de tota Sicília i de la contornada del volcà i invocada per a prevenir els danys del foc, llamps i volcans. Aquesta protecció podria justificar la "alliberament de la pàtria", que alguns han volgut interpretar, sense cap motiu, com una campana associada als alçaments contra les invasions. S'utilitza com a antífona en les segones vespres de Santa Àgata. VORÀGINE, en la Llegenda Daurada, li dóna una traducció més poètica, referint-se a la santa: "Ànima santa, generosa, honor de Déu i alliberadora de la seua pàtria". Una possible justificació de la popularitat del text es deuria, precisament, a la consideració de Santa Àgata, en molts llocs, com la protectora contra les tempestats, els volcans i altres fenòmens meteorològics devastadors. Aquest paper de protecció en altres llocs es deu a Sant Miquel Arcàngel o a Santa Bàrbara, encara que aquesta pareix una protectora més tardana. En conseqüència la campana, dedicada a Santa Àgata, protegiria, com la Santa, al territori de tot mal, i lloaria Déu.
Fotos	48
Tocs	Campana voltejada i també ventada

Conservació, manteniment	En el jou posa "MITJA". Una espessa capa de tosca cobreix la campana, superant en alguns llocs com les anses els 2 mil·límetres. La brutícia no sols impedeix la documentació de l'epigrafia, pràcticament il·legible, sinó que modifica i ofega la sonoritat original, canviant la nota i la ressonància. El desgast degut al batall és notable, augmentat en temps recents per la modificació del sistema de toc, per la utilització més prologada de la campana (degut a l'absència d'esforç que significa tocar-la) així com per un defectuós lligat del batall, que percudeix en una ampla zona de la boca. Igualment, el batall pica massa alt, amb perill de trencament de la campana. El batall porta dos cables de seguretat, absolutament innecessaris en una torre tancada com aquesta. A més, en cas de trencament, la part solta pegaria cops per la campana, amb perill de trencar-la, degut a l'absència de retencions al llarg de la canya.
Protecció	Protecció genèrica en trobar-se en un BIC declarat. No obstant hauria d'incoar-se expedient per a declarar la campana i la instal·lació com Bé Moble d'Interès Cultural.
Propostes	La campana ha de ser soldada per reomplir el buit produït pel toc del batall en el bronze al llarg dels segles. Aquesta operació ha de ser duta a termini per una empresa especialitzada en soldadura, com LACHENMEYER d'Alemanya. Cal netejar la campana, per fora i per dins, per recuperar la sonoritat original. En cas de tenir alguna decoració (lletres o motius pintats o altres), aquesta ha de ser consolidada i conservada. Cal restaurar el jou original de la campana, conservat en la sala intermèdia del campanar, mantenint totes les peces originals que sigui possible, i substituint sols les necessàries per seguretat, tot i guardant la forma d'allò substituït. La campana serà dotada de motor d'impulsos per ventar-la, fins i tot arribant a parar-la entre toc i toc, sens que arribi a voltejar completament. La campana no serà dotada d'electromall extern. Cal reposar, en allò que sigui possible, el batall original, mantenint les fixacions antigues, per preservar la sonoritat d'origen. Igualment cal reposar la palanca per ventar manualment, des de la sala inferior, la campana.
Autors de la documentació	MARTÍNEZ ROIG, Eliseo
Data	27-08-2022

Fitxa completa de la campana: [Na Mitja \(5\) Catedral de Mallorca - PALMA](#)

PDF (21-05-2026)